

Weet wat er speelt. Nieuwsbrief 15

Stichting VPSG –advies en ondersteuning bij vragen rond seksueel geweld, godsdienst en zingeving

Nieuwe Groenmarkt 8, 2011 TW Haarlem

023 5328222 www.vpsg.nl

banknummer: NL81TRIO0212265717

Uitnodiging vanuit de VPSG:

Studiemiddag voor theologen. Naar aanleiding van het nummer van Contextuele Berichten over seksueel misbruik.

Seksueel misbruik komt veel vaker voor dan we meestal denken. Dat betekent dat er in parochies en gemeenten een aantal mensen rondlopen die zulke ervaringen met zich meedragen. Soms snakken ze ernaar om hun verhaal te kunnen vertellen en zenden ze ook wel signalen uit. Ook naar hun pastor.

In een studiemiddag willen we nagaan hoe we als pastores zo kunnen horen/luisteren dat mannen en vrouwen met misbruikervaringen met hun verhaal naar buiten durven en kunnen komen. Hoe kunnen we ze verstaan?

We willen dat doen met als basis het najaarsnummer van het tijdschrift Contextuele Berichten dat geheel gewijd is aan seksueel misbruik, met een interview met een pastoraal counselor van de VPSG, een casusbespreking, een exegese, mogelijkheden voor liturgie. Verschillende pastorale benaderingen worden naar voren gebracht.

In de studiemiddag willen we kijken hoe we verder kunnen komen met onze eigen professionele rol. We doen dat aan de hand van twee artikelen, namelijk de casus met bespreking en het interview met pastoraal counselor Marte Link die ook aanwezig zal zijn. De deelnemers hebben die thuis bestudeerd en voorzien van hun opmerkingen.

Tijd: dinsdag 15 november 2016 (13.30u inloop) 14.00 – 16.30 uur

Plaats: Graalhuis, Nieuwegracht 51, 3512 LE Utrecht

Kosten: 15,00 euro voor wie het tijdschrift al heeft. 22,50 euro (inclusief het blad; wij sturen het als u dat heeft aangegeven toe)

Leiding: Judith van der Werf en Jeannette Deenik-Moolhuizen (pastores en werkzaam bij de VPSG)

Organisatie, inlichtingen en opgave voor 8 november: j.vanderwerf@vpsg.nl

j.deenik@vpsg.nl 023 5328222 www.vpsg.nl banknummer: NL81TRIO0212265717

Project ouderen van de VPSG

In het werk van de VPSG zien we hoe ingrijpend het seksueel misbruik in alle terreinen van het leven heeft ingegrepen en weer ingrijpt als mensen, door ziekte of ouderdom, afhankelijk van anderen worden. In de loop van het leven hebben mensen er, soms met hulp en therapie, een weg in gevonden en hebben hun leven met vallen en opstaan geleefd. Vaak hebben ze een eigen vorm van regie over het leven gekregen.

Als door ziekte of ouderdom afhankelijkheid van anderen zich dan voordoet kunnen oude angsten, patronen weer terugkomen. Vooral opname in een zieken- of verpleeghuis, waarbij ook lichamelijke aanraking en verzorging aan de orde is, kan veel oud zeer opnieuw doen herleven. Eerdere ervaringen van seksueel misbruik kunnen in alle hevigheid naar boven komen. Maar bij wie kan iemand met zo'n verhaal dan terecht? In een zorgafhankelijke situatie spelen nog meer zaken op: het niet kunnen houden van de regie of erover in conflict zijn met zorgverleners/familie, een niet te sterk vertrouwen in anderen en beroepsmatige benadering en aanrakingen die als hard (of ongepast) worden ervaren. Zorgverleners zien vaak "lastige patiënten" die moeilijk te begrijpen zijn.

Omdat deze problematiek ons ter harte gaat willen we in een meerjarig project daaraan aandacht besteden in bredere kring. Daartoe staat onder andere een conferentie in 2017 gepland.

Maar eerst willen we graag pastores die ervaring hebben in het werken met ouderen en daarin deskundig zijn raadplegen. Daarom hebben we een **consultatiebijeenkomst georganiseerd op 29 november van 13.30 tot 16.00 uur in Haarlem.**

We nemen als startpunt een door ons gemaakte casus, die we tevoren rondsturen. We bespreken of de deelnemers de dingen van de casus herkennen, hun ervaringen willen vertellen met wat het meest fout gaat, maar ook wat juist goed gaat. Waar liggen kansen voor verbetering. Waar zien we mogelijke aangrijpingspunten. Wat zijn de handelingsmogelijkheden voor pastores/geestelijk verzorgers.

We nodigen al een aantal ouderenpastores uit, maar wie ook mee wil doen melde zich!

Kerkdienst Hoofddorp

Een predikant houdt een kerkdienst over het Bijbelverhaal over de verkrachting van Tamar door Amnon haar halfbroer (2 Samuel 13). Een aantal vrouwen herkennen hierin hun eigen verhaal. Na de kerkdienst zoeken ze elkaar op. Met elkaar willen ze doorgaan om elkaar hun ervaringen te vertellen, elkaar te bemoedigen en hun verdriet te delen.

Ook hebben ze de moed om uit de anonimiteit te stappen om daarmee ook anderen te motiveren om zich bij hen aan te sluiten. Inmiddels hebben zij samen opnieuw een kerkdienst voorbereid waarin hun verhaal zal klinken.

Omdat in ons land ruim 30 % van alle vrouwen ervaring heeft met een vorm van seksueel misbruik, kunnen we ervan op aan dat ook in onze kerken velen een dergelijk verhaal hebben. Ook mannen die als jongen zijn misbruikt zitten in de kerk. Wij weten dat zij allen met oren op steeltjes zitten om in een viering iets van hun verhaal terug te horen. Dat kan heel goed in een voorbede of kyriegebed, maar ook in een overweging, preek of themadienst natuurlijk. Als iets van hun levensverhaal wordt verwoord wordt dat als erkenning, troost en hart onder de riem ervaren.

Reformatorisch Meldpunt voor slachtoffers van misbruik

Per 1 maart 2016 is het Reformatorisch Meldpunt van start gegaan. Slachtoffers van seksueel misbruik in de reformatorische gezindte kunnen volledig anoniem contact opnemen met het meldpunt. Hiermee wil het Reformatorisch Meldpunt de moeilijke stap om te spreken over seksueel misbruik zo laagdrempelig mogelijk maken. Spreken is nodig omdat hierdoor het misbruik kan stoppen en ook verwerkt kan worden. Is het een te grote stap om openlijk te spreken over misbruik dat je overkomt? Zet dan deze eerste stap anoniem. Anoniem contact kan worden opgenomen via WhatsApp op 06-11462758 of via een anoniem e-mailaccount. Deze kan aangemaakt worden op de website van het Reformatorisch Meldpunt, www.ikmeldhet.nl. 16 reformatorische vrijwilligers met een achtergrond in de hulpverlening zitten klaar om te luisteren. Dit meldpunt staat open voor mensen die slachtoffer in de eigen omgeving van gezin of buurt zijn geworden.

Dit meldpunt is een aanvulling op de meldpunten van een aantal reformatorische kerken, die misbruik in pastorale relaties behandelen.

Jaarverslag 2015 van SMPR

De SMPR is een samenwerkingsverband tegen seksueel misbruik in pastorale relaties van acht kerkgenootschappen. De SMPR vormt in de eerste plaats een meldpunt voor slachtoffers van seksueel misbruik in kerkelijk verband. Wie zich meldt kan via de SMPR in contact worden gebracht met een vertrouwenspersoon, die begeleiding kan geven bij (overwegen van) een kerkelijke procedure.

De afgelopen jaren zijn naast deze activiteiten vooral besteed aan het ontwikkelen van procedures en protocollen bij de aangesloten kerken. Nu is aan de orde evaluatie van de praktijk daarmee.

In 2015 zijn 9 nieuwe meldingen bij de SMPR binnen gekomen. Ook werden vijf vertrouwenspersonen en negen gemeentebegeleiders getraind.

www.smpr.nl

Inmiddels bestaan er naast de SMPR nog drie andere meldpunten: Op initiatief van SMPR is er contact met de coördinatoren van de drie andere meldpunten: SGL (van de evangelische en pinkstergemeenten), Het Meldpunt (van de kleinere confessionele kerken) en het Meldpunt Grensoverschrijdend gedrag (van de Rooms-katholieke Kerk).

Niemand zal je geloven. Oral history project van Vrouwenplatform Kerkelijk Kindermisbruik.

In samenwerking van het Vrouwenplatform met Atria, kennisinstituut voor emancipatie en vrouwengeschiedenis in Amsterdam zijn in een wetenschappelijk project zes vrouwen die binnen de Rooms-katholieke kerk zijn misbruikt diepgaand geïnterviewd op film. Er wordt ingegaan op de gezinnen, de kerkelijke context waarin het misbruik gebeurde, de zwijgcultuur, en de gevolgen die het misbruik heeft gehad of nog heeft in het leven van de vrouwen. De uitgebreide films worden bewaard bij Atria en zijn op verzoek toegankelijk voor onderzoek. Verkorte versies zijn voor ieder te zien via de websites van de VPKK en Atria.

Canoniek recht

Wie wil weten hoe het komt dat seksueel misbruik van kinderen door Rooms-katholieke priesters en kloosterlingen zo lang onbestraft is gebleven kan terecht bij de Australische jurist en theoloog Kieran Tapsell. In zijn boek *Potiphar's Wife. The Vatican's Secret and Child Sexual Abuse (2014)* en artikelen van zijn hand zet hij uiteen hoe ongeveer 150 jaar geleden een breuk ontstond in de tot dan toe door de kerk gehanteerde werkwijze om daders van seksueel misbruik van kinderen bij de overheid aan te geven en te laten straffen.

In 1866 decreeteerde paus Pius IX dat kindermisbruik door priesters strikt geheim moest blijven. Zijn opvolgers scherpten dit steeds verder aan. Kindermisbruik werd niet langer als misdrijf gezien, maar als een misstap die vergeeflijk was. En die moest intern worden afgehandeld. Met alle gevolgen van dien.

Tapsell geeft een overzicht van de opeenvolgende stappen die de volgende pausen hebben gezet. Uiteindelijk werd het zelfs strafbaar om kindermisbruik door geestelijken naar buiten te brengen. Via de digitale uitgave OpZien is een Nederlandse samenvatting van zijn betoog te vinden.

Jaarverslag 2015 van Stichting Beheer en Toezicht inzake seksueel misbruik van kinderen in de Rooms-katholieke kerk in Nederland.

Op advies van de commissie Deetman is in 2011 de Stichting Beheer en Toezicht opgericht. Hieronder ressorteren zowel het Meldpunt, de Klachten commissie als de Compensatiecommissie. De Stichting acteert onafhankelijk van kerkelijke overheden.

In het jaarverslag rapporteert de Stichting over de gang van zaken tot nu toe. Daaruit blijkt dat er vanaf 2010 door 3056 mensen een melding is gedaan. Daarvan heeft voor 1 mei 2015 toen het meldpunt sloot, ongeveer de helft een formele klacht ingediend. Over 937 klachten (71%) heeft de klachtencommissie een geheel of gedeeltelijke gegrondverklaring uitgesproken. Daarvoor is altijd naast het verhaal van de klager steunbewijs van een ander nodig. Omdat de meeste zaken van decennia geleden dateren uit de kindertijd van betrokkenen is dat vaak moeilijk te vinden.

Lotgenoten helpen elkaar daarbij wel. Deze mensen hebben de mogelijkheid bij de Compensatiecommissie een financiële compensatie aan te vragen. Tot 1 januari 2016 hebben 820 slachtoffers dat gedaan. Men verwachtte dat nog 150 slachtoffers dit zullen doen. De uitgekeerde bedragen zijn afhankelijk van de mate van het leed dat betrokkene heeft ondervonden en van de vervolgschade. Daartoe heeft de Compensatiecommissie vijf categorieën onderscheiden. Alle uitgekeerde bedragen zijn geanonimiseerd via de website van de Stichting te vinden.

In 22% van de ingediende klachten heeft de klachtencommissie besloten dat de klacht ook zonder steunbewijs wel als authentiek moet worden gewaardeerd. Voor deze mensen heeft de kerk een aparte regeling getroffen, de slotactie. Die loopt nog.

Naast deze wegen hebben ook een aantal slachtoffers via mediation of herstelbemiddeling of in rechtstreeks contact met een orde of congregatie overeenstemming bereikt. De hierbij uitgekeerde bedragen zijn onbekend. www.meldpuntmisbruikrkk.nl

Op 19 maart heeft de NRC deze manier van afhandelen een doofpot genoemd. Er is nu afgesproken dat de voorzitter van de Klachtencommissie alle verslagen van de onderhands geregelde afspraken te zien krijgt. Voordeel daarvan is dat deze dan ook als steunbewijs voor zaken in de officiële procedure kunnen gelden.

Rapport vooronderzoek naar geweld in de jeugdzorg

Op 17 mei presenteerde prof. Micha de Winter zijn in opdracht van het ministerie van Veiligheid en Justitie uitgevoerde onderzoek naar de mogelijkheid van een diepgaand wetenschappelijk onderzoek naar geweld in de jeugdzorg en pleeggezinnen vanaf 1945 tot heden. Het gaat om kinderen die door de overheid uit huis zijn geplaatst.

Zijn commissie kreeg zonder dat er een eigenlijk meldpunt was spontaan 200 meldingen. Een tiental ervaringsverhalen zijn in het rapport opgenomen.

De commissie signaleert dat het nauw luistert welke definitie van geweld wordt gehanteerd. Omdat het hier om een periode van 70 jaar gaat dient zorgvuldig naar het moment en de context van het gemelde geweld te worden gekeken. In deze periode had 'geweld' niet steeds de zelfde betekenis. Daarom komt de commissie met een eigen definitie. Deze definitie luidt als volgt: " geweld is elk, al dan niet intentioneel, voor een minderjarige bedreigend gedrag van fysieke, psychische of seksuele aard dat fysiek of psychisch letsel toebrengt aan het slachtoffer. Zoals hiervoor al opgemerkt, kan de toelaatbaarheid van dit gedrag en de mate waarin het als bedreigend of gewelddadig wordt ervaren in verschillende perioden anders zijn. Voor de commissie is het daarom van belang dat de volgende drie elementen worden betrokken bij de vaststelling van wat als geweld moet worden beschouwd: 1) wat is er gebeurd; 2) was het toelaatbaar in de betreffende context; en 3) hoe is het ervaren".

De conclusie van dit vooronderzoek is dat er voldoende aanwijzingen zijn van ernstig en langdurig geweld in de jeugdzorg. Daarom wordt aanbevolen om hiernaar nader onderzoek te doen. Daarbij beveelt de commissie ook aan om een meldpunt in te richten en hulpverlening voor slachtoffers te organiseren. Uit de verhalen van slachtoffers is naar voren gekomen dat voor mensen die in hun jeugd zijn mishandeld of misbruikt adequate hulp ontbreekt.

Prof. De Winter heeft opdracht gekregen van de minister om vervolgonderzoek te doen.

**aan- en afmelden voor deze Nieuwsbrief via j.deenik@vpsg.nl bij
Jeannette Deenik-Moolhuizen**

**Stichting VPSG- advies en ondersteuning bij vragen rond seksueel
geweld, godsdienst en zingeving. www.vpsg.nl.**

- :Zie ook traumaseksualiteit.nl
- €34.95
-

- **Beschrijving**

- *Traumaseksualiteit* gaat over levens van mannen die als jongen seksueel misbruikt zijn. Iedereen vindt seksueel misbruik heel erg. Als je echter vraagt wát er dan zo erg is, dan weten weinigen daar iets zinnigs over te zeggen. Na het lezen van dit boek ben je expert in dit onderwerp. Je verwerft veel nieuwe inzichten en hebt de juiste woorden om details te benoemen.
- In deze tijd weet iedereen dat je van roken longkanker krijgt. Maar vroeger wisten we dat niet en was roken stoer. Met dit boek wil ik bereiken dat iedereen weet dat je door seksueel misbruik traumaseksueel wordt en een psychische dwarslaesie oploopt. Deze begrippen geven een nieuwe kijk op de schade en de gevolgen van seksueel misbruik.
- Mannen die seksueel misbruikt zijn, zien pas als ze terugkijken op hun leven, hoe dit misbruik in alle facetten hiervan bepalend is geweest. Dit boek geeft tot in detail antwoord op wat er gebeurt op het moment dat een jongen betrokken wordt in de seksualiteit van een volwassene. Dat is in enkele seconden schokkend veel.
- Lees in dit boek de invloed van het moment op het verdere leven. Hoe de seksuele imprint van de dader terug te zien is in *Traumaseksualiteit* en de verlammeende macht van de dader in de Psychische Dwarslaesie. Als partner besef je soms niet dat je met een seksueel misbruikte man in een driehoeksrelatie terecht bent gekomen met hem en zijn dader. Je kunt als partner veel doen. Lees wat je vooral niet moet doen.
- Verwerken van seksueel misbruik is mogelijk. Dat is hoopvol maar het is wel veel werk. Lees het hele proces en alle obstakels die je tegen kan komen. De macht van de dader moet je uit je bannen, anders blijf je je leven lang rondlopen met een trauma dat seksueel aantrekkelijk is.
- **Peter John Schouten** (Sydney, 1953-) is Psychodramatherapeut en Psychotherapeut (European Registered). Hij werkt inmiddels dertig jaar als hulpverlener met de doelgroep mannen die als jongen seksueel zijn misbruikt, in individuele sessies, groepstherapie en workshops.

- **Subtitel :**

- Als jongen seksueel misbruikt, mannen tussen slachtoffer- en daderschap

